

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується посиленням уваги до екологічних проблем та необхідності переходу до сталого розвитку. Для України, яка зазнала значних руйнувань внаслідок військової агресії, постає завдання не просто відновлення інфраструктури, а якісно нової, інноваційної відбудови на засадах зеленого росту. Згідно з оцінками Світового банку, збитки української економіки перевищують 400 мільярдів доларів США [1], що потребує не лише масштабних інвестицій, але й стратегічного підходу до відтворення економічного потенціалу.

Концепція зеленої економіки, визначена Програмою ООН з навколишнього середовища як модель економічного розвитку, що покращує добробут людей та забезпечує соціальну справедливість, одночасно значно знижуючи ризики для навколишнього середовища [2], стає особливо актуальною для України. Впровадження сталих бізнес-моделей у процес відбудови дозволить не лише відновити економіку, але й створити основи для її майбутньої конкурентоспроможності та стійкості.

Стан економіки України та виклики щодо відбудови економіки України в умовах війни зазнали значних втрат. Знищення промислових підприємств, енергетичної інфраструктури, транспортних мереж та житла створило безпрецедентні виклики для подальшого відновлення. За даними Державної служби статистики України [3], обсяг промислового виробництва в 2024 році збільшився на 3,6%, тоді як у 2023-му, за уточненими даними, зростання становило 6,8% після падіння на 36,7% у 2022 році. Тому традиційний підхід до відбудови, орієнтований на швидке відтворення інфраструктури без урахування екологічних та соціальних наслідків, нерідко призводить до консервації неефективних, ресурсоемних систем та відтворення екологічних проблем [1]. Для України такий шлях є неприйнятним, оскільки повторення минулих помилок може призвести до поглиблення структурних проблем економіки.

Україна має унікальну можливість використати процес відбудови для проведення структурних реформ та створення нової, більш стійкої та інноваційної економіки. Національний план відбудови України [4] передбачає інтеграцію принципів зеленого росту в усі сфери економічної діяльності, що відкриває нові перспективи для бізнесу та інвесторів.

Концептуальні засади зеленої економіки для відбудови Зелена економіка пропонує інтегрувати екологічні виклики у стратегії економічного відродження, перетворюючи їх на можливості для інноваційного розвитку [4; 5]. Для України це передбачає пріоритетне інвестування у відновлювані джерела енергії, що особливо актуально в умовах пошкодження традиційної енергетичної інфраструктури. Згідно з Національним планом відновлення, до 2030 року планується збільшити частку відновлювальної енергетики у енергобалансі країни до 25% [4].

Енергоефективність становить другий критично важливий напрям. Відбудова житла, комерційних та промислових об'єктів має відбуватися з використанням сучасних енергоефективних технологій, пасивних будівельних стандартів та розумних систем управління енергоспоживанням. Це дозволить не лише зменшити операційні витрати, але й значно скоротити навантаження на енергосистему країни.

Перелік використаних джерел:

1. United Nations Development Programme (UNDP) in Ukraine. (2022). «Зелена відбудова України: концепція та принципи». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2022/08/green_recovery.pdf
2. World Bank Group. (2024). «Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4): February 2022 - December 2024». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. План Відновлення України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://surl.li/trykux>
5. Porfirenko V., Dekhtiarenko D., Lytyyshko L., Hrebelnyk M., Artemchuk V., Parokhnenko O. Ways of Optimizing the Environmental and Operational Mobility of Passenger Transportation in Megacities. *The International Conference on Business and Technology (ICBT'2022)*. 2023. Vol. 2. P. 720-732. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-26956-1_67